

Rapporten All-Archeo bv 1740

Archeologienota
Sint-Gillis-bij-Dendermonde (Dendermonde) –
Pastoor Claeysstraat

Natasja Reynolds

Bornem
2026

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bv

Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Auteurs: Natasja Reyns

All-Archeo bv
Woestijnstraat 45
2880 BORNEM

Wettelijk depot nummer
D/2026/12.807/196

© All-Archeo bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	6
2.3	Onderzoeksopdracht	7
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	7
2.3.2	Beschrijving geplande werken	8
2.3.3	Werkwijze	12
2.4	Assessmentrapport	12
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied	12
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied	18
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader	24
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese	26
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	26
3	Samenvatting	29
4	Bibliografie	30
4.1	Publicaties	30
4.2	Websites	30
5	Bijlagen	31
5.1	Archeologische periodes	31

1 Inleiding

Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

---

¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

2 Verslag resultaten bureauonderzoek

Het doel van de archeologische bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2026G146

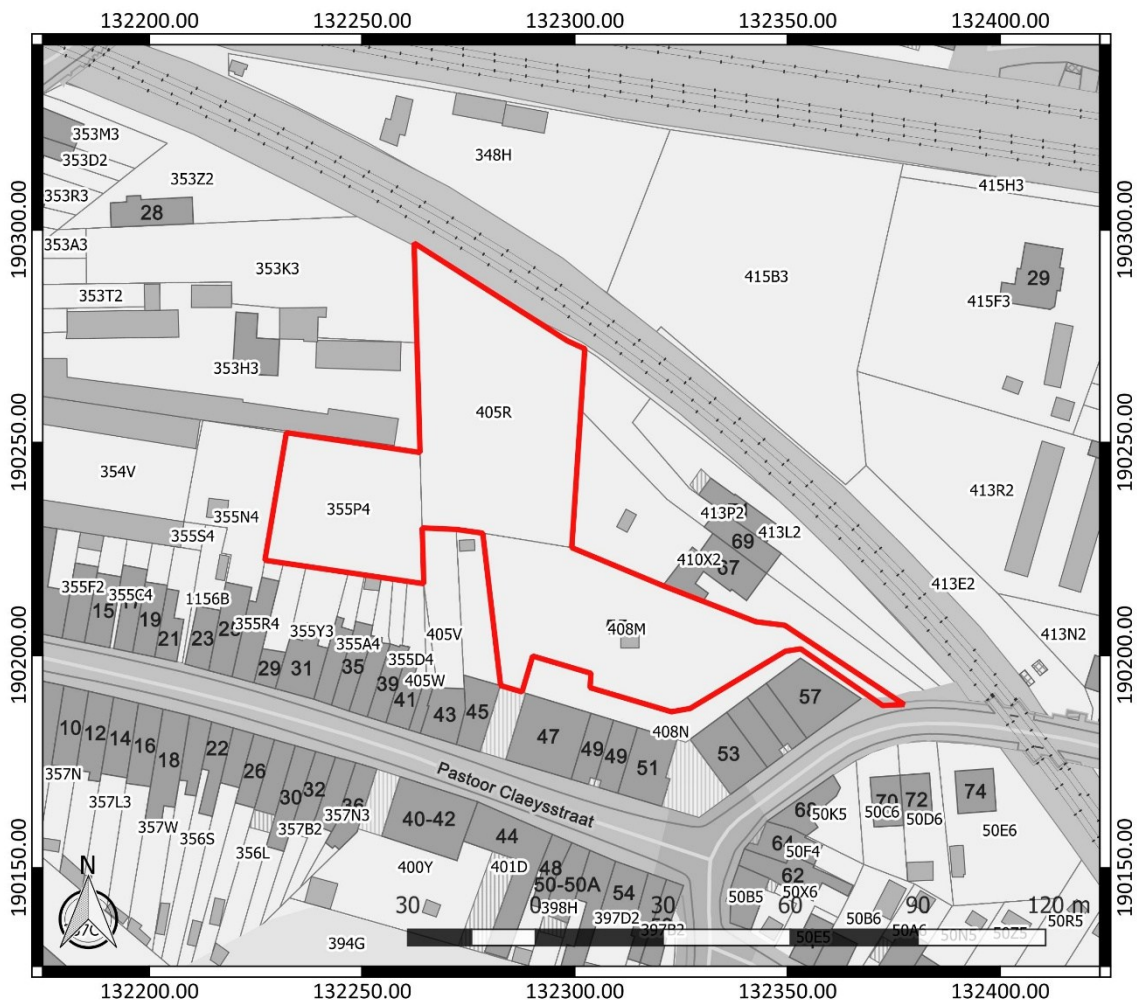
Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): provincie Oost-Vlaanderen, Dendermonde, Sint-Gillis-bij-Dendermonde, Pastoor Claeystraat, Lutterzele

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 132227.19, 190186.72
- 132377.49, 190296.92

Kadastraal plan:

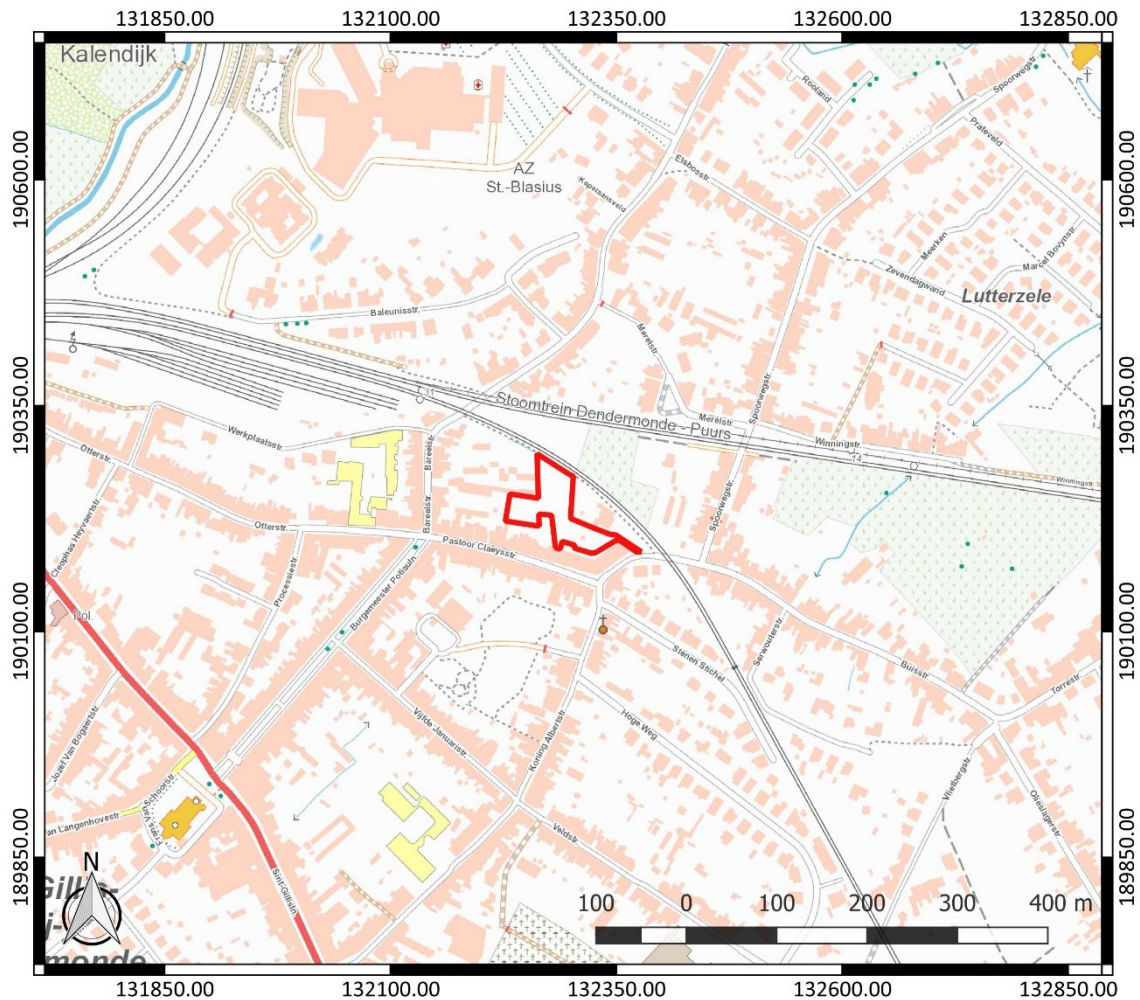

Figuur 1: Kadastraal plan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Kadastrale percelen: Dendermonde, Afdeling 3, sectie A, nummers 355P4, 405R en 408M

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 5016 m²

Topografische kaart:

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 10/07/2026 – 13/08/2026

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, steentijd, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, akkerland, historische bebouwing

Verstoorde zones: er zijn geen gekende verstoorde zones.

2.2 Archeologische voorkennis

Er is geen concrete archeologische voorkennis met betrekking tot het onderzoeksgebied.

2.3 Onderzoeksopdracht

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: binnen het onderzoeksgebied worden in het kader van de geplande werken bodemingrepen gepland in een zone van ca. 3521 m².

Figuur 3: Aanduiding van de zone waar bodemingrepen gepland worden, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

2.3.2 Beschrijving geplande werken

Op het terrein wordt de oprichting van nieuwe bebouwing gepland. Die wordt niet onderkelderde. Ze wordt uitgevoerd op een vloerplaat op volle grond met een verstoringsdiepte tot ca. 40 cm. Verder wordt de nieuwe bebouwing vermoedelijk gefundeerd op funderingsbalken met een verstoringsdiepte tot maximaal ca. 1,20 m. De precieze funderingswijze en -diepte ligt op dit moment echter nog niet vast. Ze is afhankelijk van de resultaten van het uit te voeren sonderingsonderzoek.

De nieuwe bebouwing wordt ook voorzien van een liftput. Die zal een verstoringsdiepte tot ca. 1,20 m kennen. Er worden ook nieuwe nutspuiten aangelegd. Dit betekent plaatselijk een verstoringsdiepte tot ca. 3,20 m.

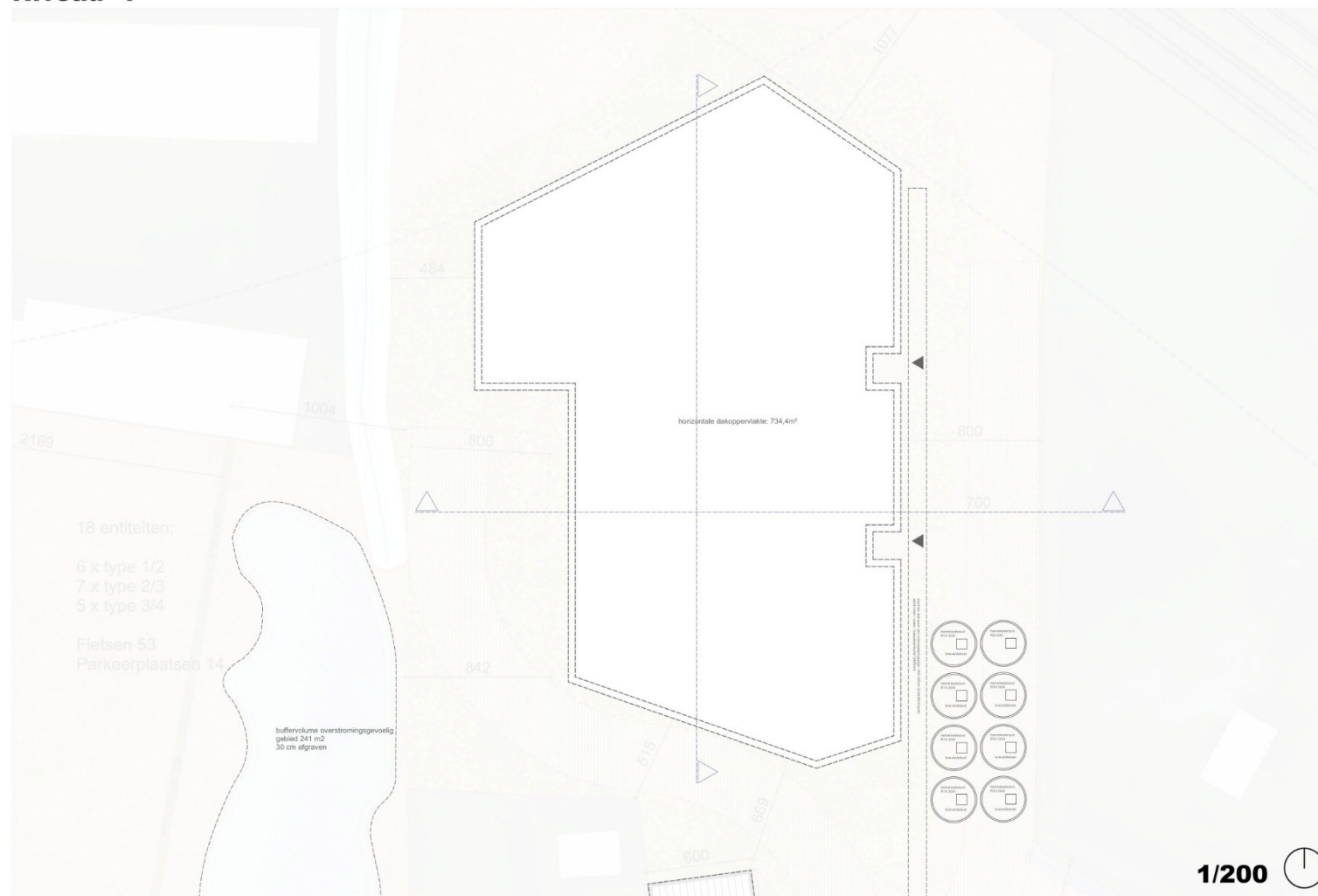
In functie van de toegankelijkheid van het nieuwe gebouw en om te voorzien in parkeerplaatsen worden verhardingen aangelegd. De aanleg van verhardingen kent een verstoringsdiepte die oploopt tot maximaal ca. 65 cm. De bestaande verhardingen op het terrein blijven voor een groot deel behouden.

In het westen van het terrein wordt een wadi aangelegd. Die zal een verstoringsdiepte tot ca. 50 cm kennen. Tot slot wordt ook nog voorzien in groenaanleg met de aanplant van grassen, struiken en bomen. Bodemingrepen gerelateerd aan groenaanleg kennen een verstoringsdiepte die ligt tussen ca. 40 cm en 1,00 m.

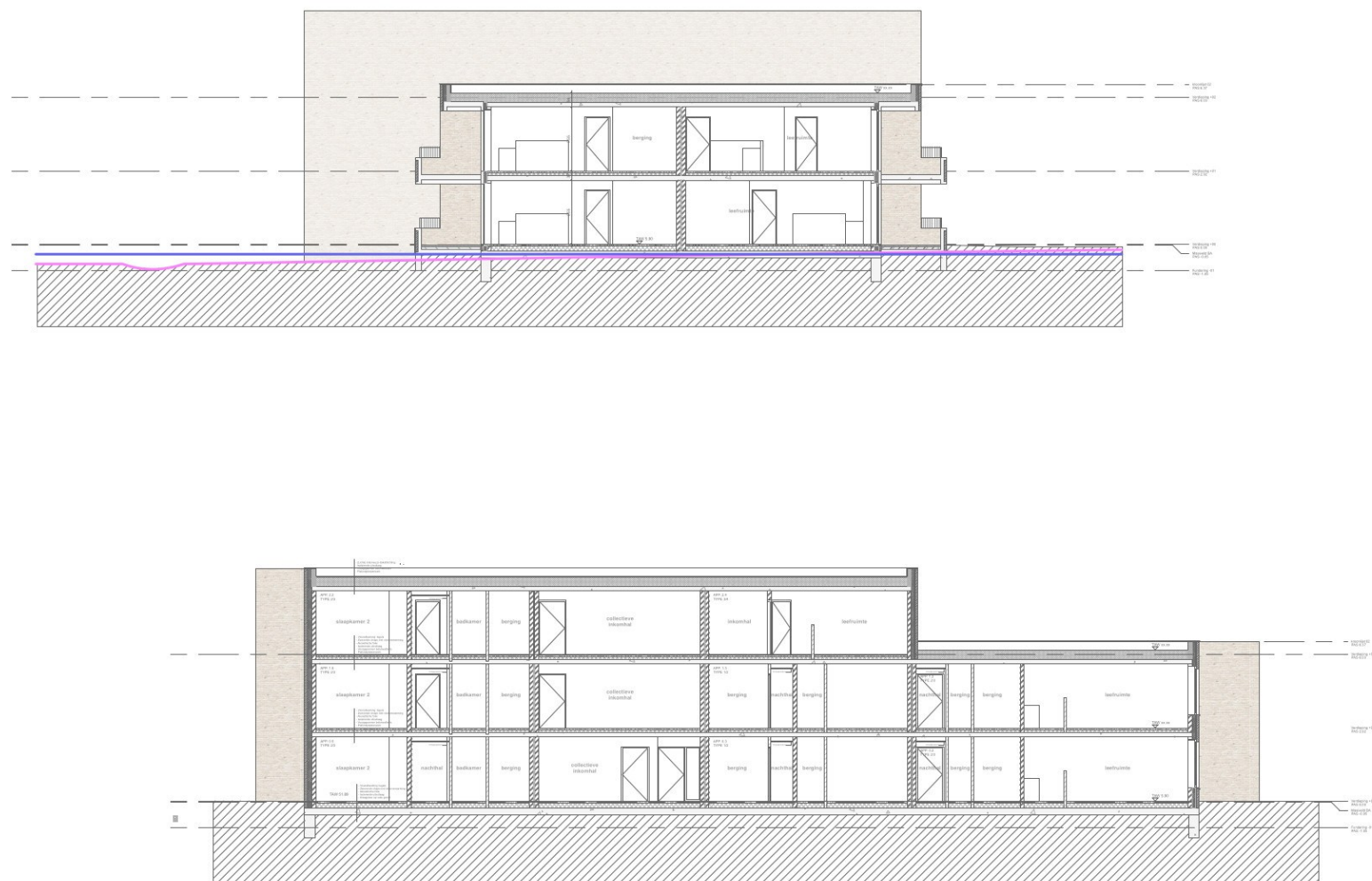

Figuur 4: Inplantingsplan ontworpen toestand

Niveau -1

Figuur 5: Rioleringsplan

Figuur 6: Snedes

2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be. De geomorfologische kaart en de bodemerosiekaart zijn niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is georeferereerd geraadpleegd op www.geopunt.be.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Met de Villaretkaart (1745-1748), de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778), de Atlas der Buurtwegen (1841) en de Atlas cadastrale parcellaire de la Belgique van Popp (1842-1879) worden vier momentopnames bekeken, voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief. Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op www.geopunt.be en op www.cartesius.be. Ze worden enkel weergegeven wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot landschapshistoriek, gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

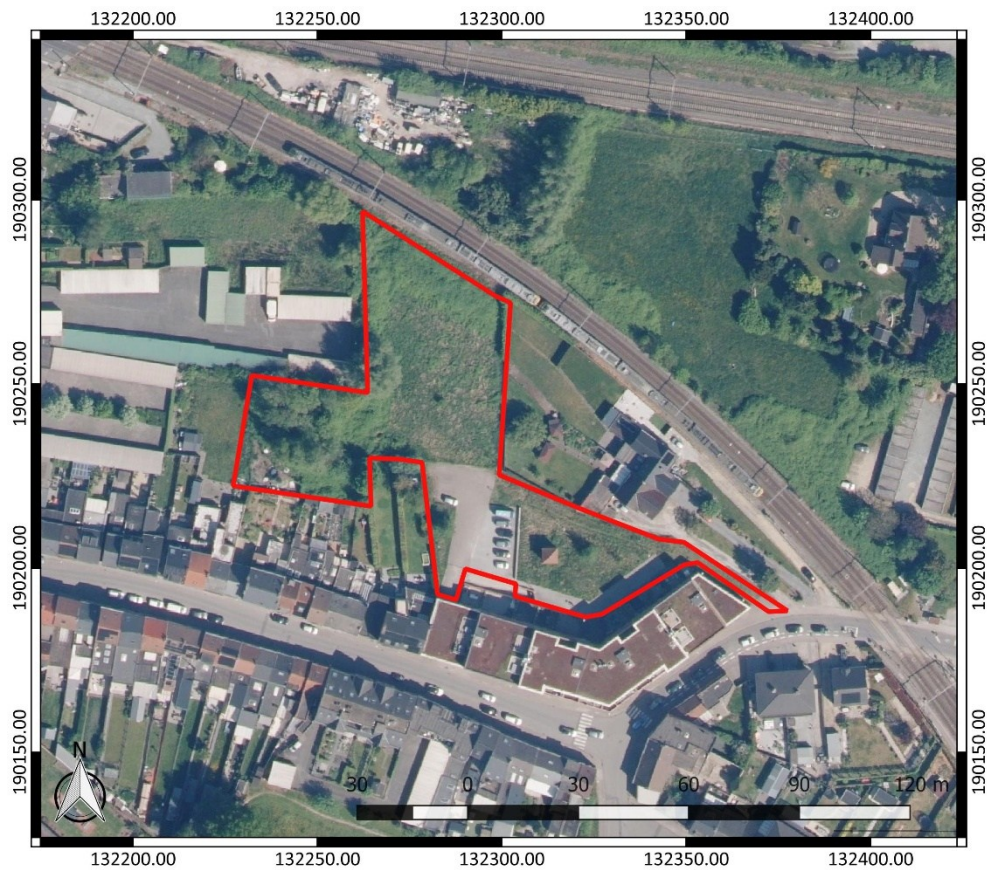
Het onderzoeksgebied is gelegen ten noorden van de Pastoor Claeystraat en ten westen van de Koning Albertstraat (Figuur 7). Volgens het gewestplan is het terrein gelegen in woongebieden. Ten oosten stroomt de Buisstraatbeek, ten noorden stroomt de Volaardebeek ten noordwesten stroomt de Vondelbeek (Figuur 9).

Geomorfologisch ligt Dendermonde in het overgangsgebied tussen de Vlaamse Zandstreek in het noorden en de Zandleemstreek in het zuiden. De stad is grotendeels gelegen op de alluviale bodems van de Schelde en de Dender. De historische kern situeert zich in een laag gebied met hoogtes tussen 4,5 m en 7 m TAW.³ In de ruimere omgeving nemen de alluviale vlakten qua hoogteligging een gemiddelde positie in. Ten noorden situeren zich de lage, vlakke stroken van de Scheldepolders, met een hoogte van 1 à 2 m TAW. Verder ten zuiden evolueert het reliëf naar een versneden landschap.⁴

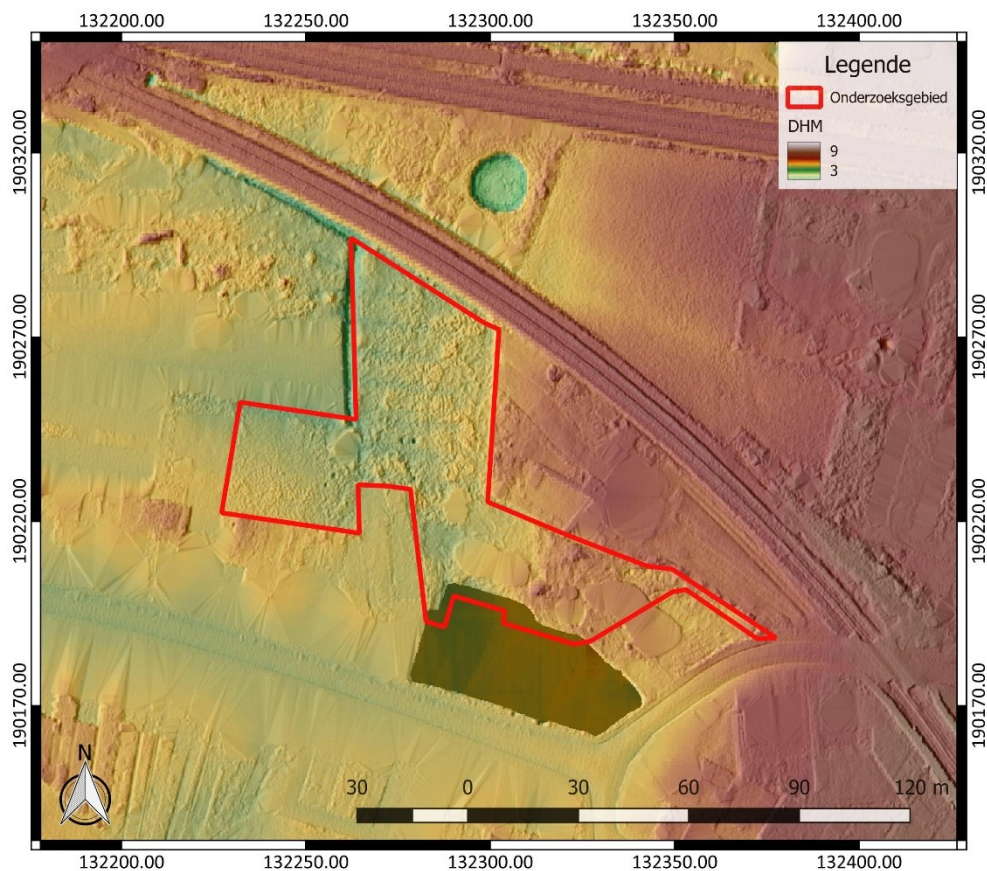
---

³ Louis 1974, 9; INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: Historische stadskern van Dendermonde [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140019> (geraadpleegd op 13 juli 2026).

⁴ Bogemans 1996, 3

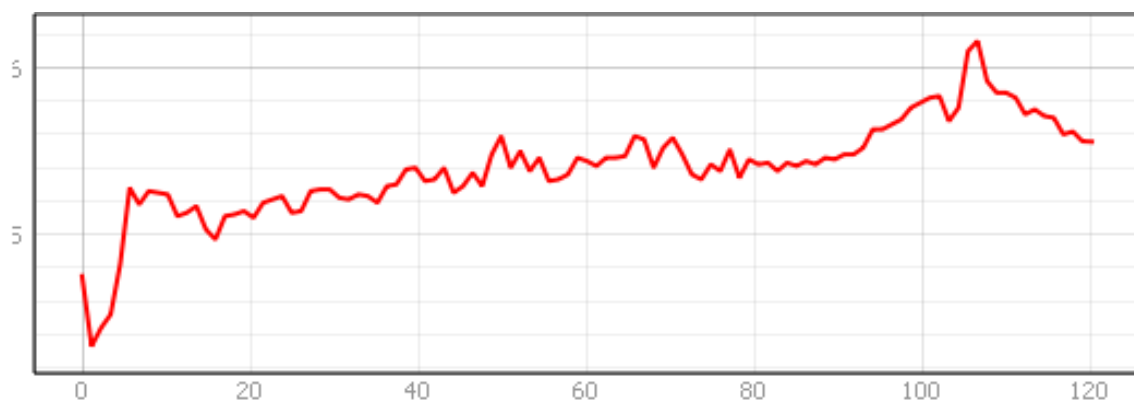
Figuur 7: Luchtfoto van 2025 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 8: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Multidirectional hillshade DHM Vlaanderen I, 25 cm, met aanduiding van het onderzoeksgebied

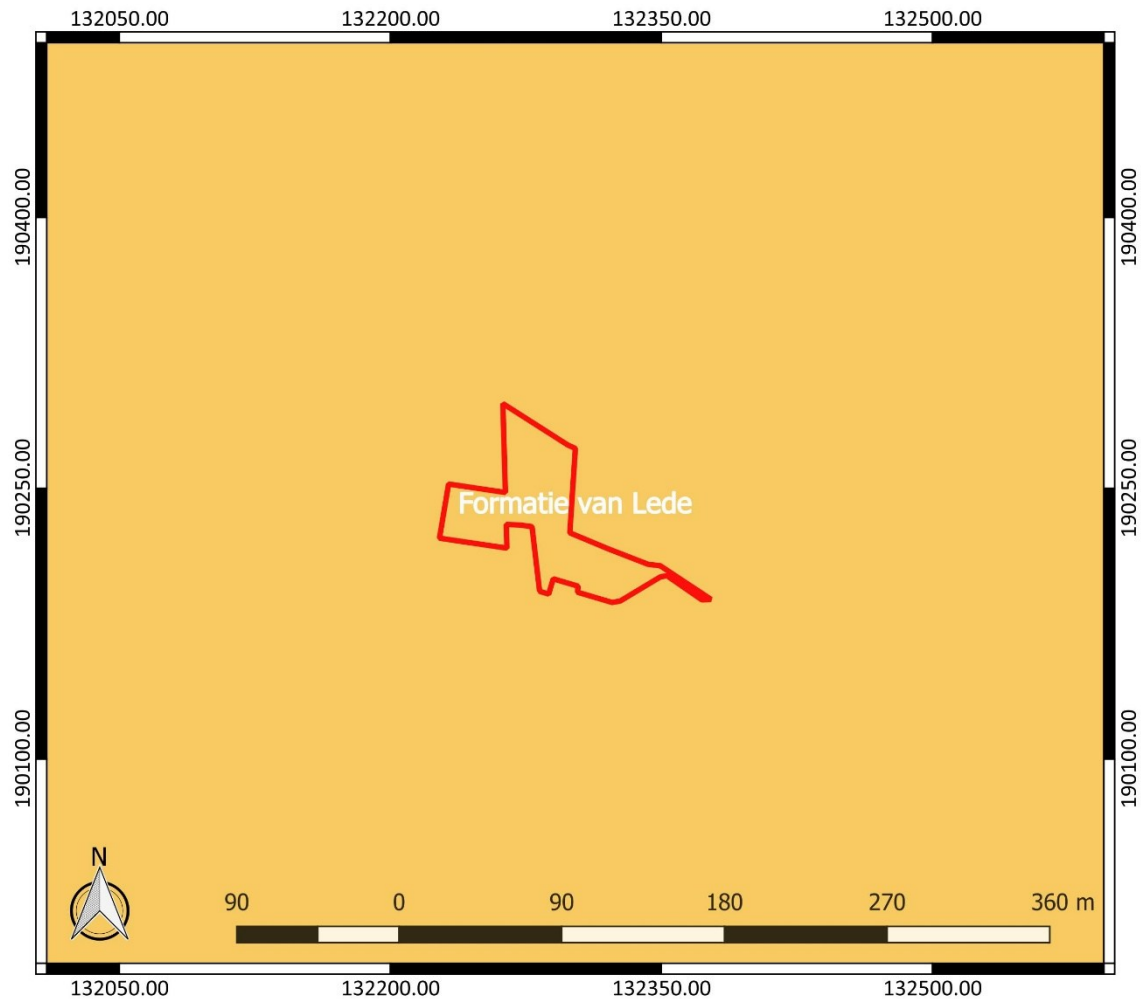

Figuur 9: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 25 cm (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 10: Hoogteverloop van noordwest naar zuidoost over het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

Het onderzoeksgebied bevindt zich in een laaggelegen gebied. Het terrein kent een hoogte van 5,0 tot 6,2 m TAW (Figuur 10) en helt af naar het noordwesten toe. In het noordwesten is een gracht aanwezig. Ter hoogte van de gracht daalt de topografie naar 4,2 m TAW.

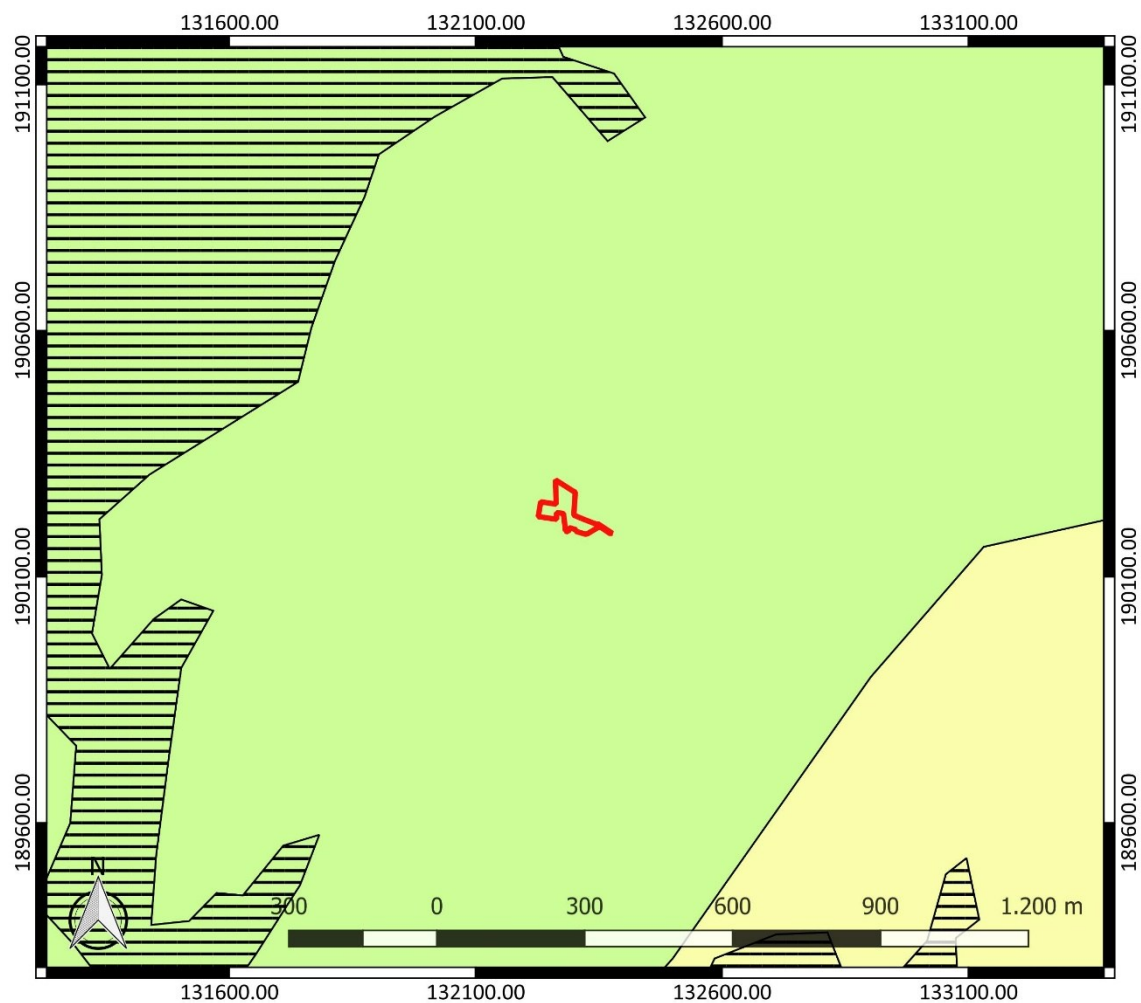
Figuur 11: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

De tertiaire ondergrond van het onderzoeksgebied (Figuur 11) bestaat uit de Formatie van Lede. Dit wordt gekenmerkt door lichtgrijs fijn zand, dat soms kalksteenbanken bevat. Verder is het kalkhoudend, fossielhoudend (*Nummulites variolarius*), soms glauconiethoudend en bevat het basisgrind.⁵

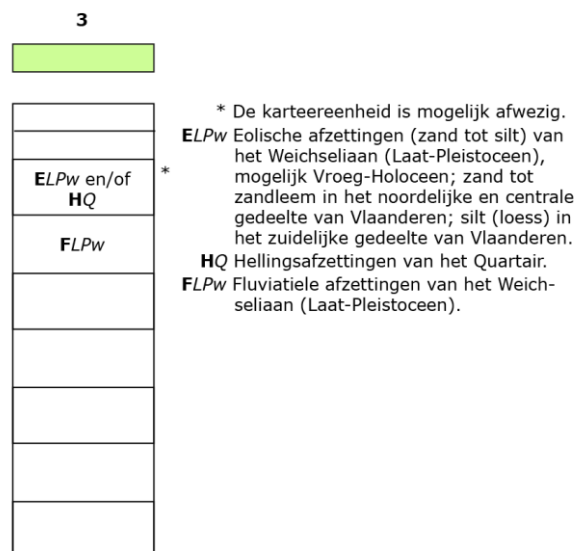
De quartairgeologische kaart (Figuur 12) geeft aan dat in het onderzoeksgebied eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk van het Vroeg-Holoceen voorkomen, en/of hellingafzettingen van het Quartair. Hieronder bevinden zich oudere fluviale afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen).⁶

⁵ www.geopunt.be/kaart

⁶ www.geopunt.be/kaart

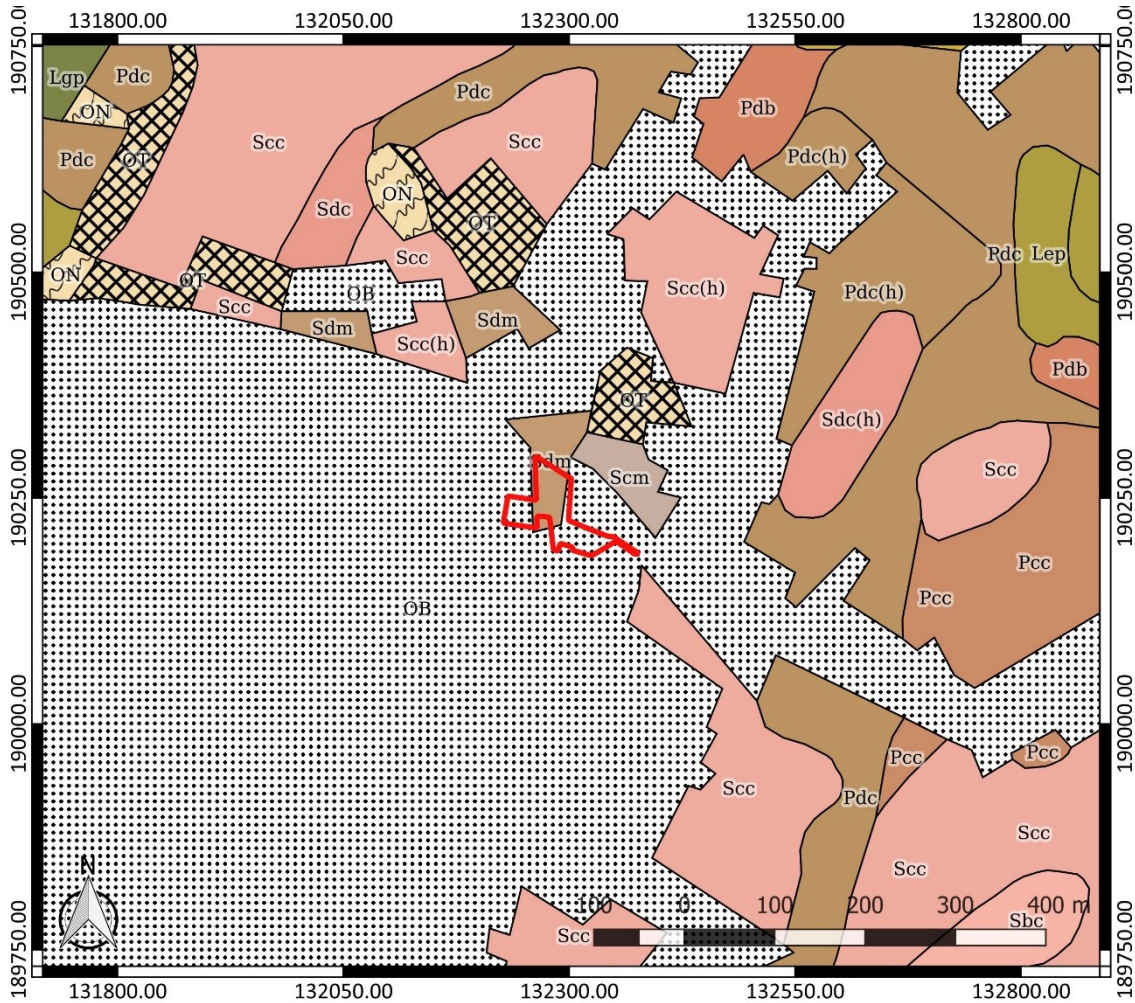

Figuur 12: Quartaargeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

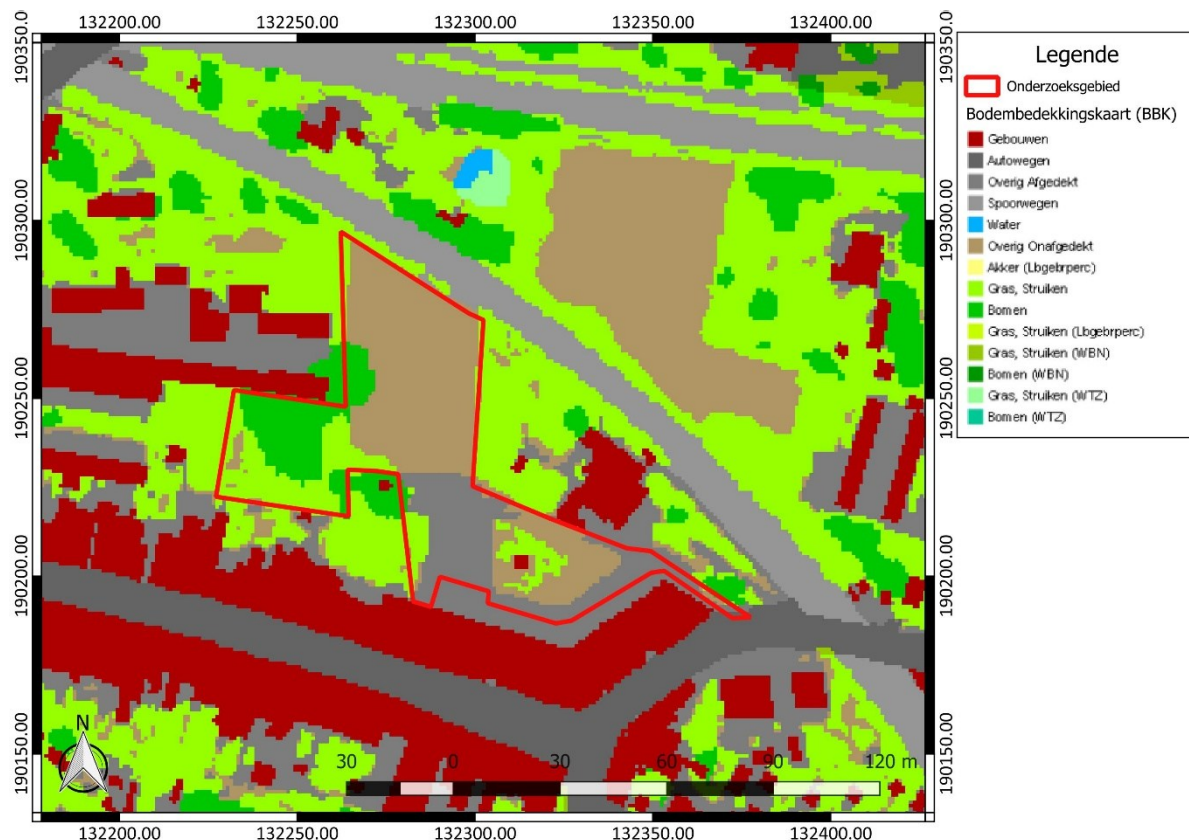
Figuur 13: Legende bij de quartaargeologische kaart (www.geopunt.be)

De bodemkaart (Figuur 14) situeert het onderzoeksgebied ter hoogte van een bebouwde zone (OB) en ter hoogte van een matig natte lemig zandbodem met dikke antropogene humus A horizont (Sdm). In de nabije omgeving is onder meer sprake van een matig droge lemig zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Scc) en een matig droge lemig zandbodem met dikke antropogene humus A horizont (Scm). We leren er uit dat het onderzoeksgebied gesitueerd is in de buurt van de overgang van een matig droge naar een matig natte bodem, wat aantrekkelijk geweest kan zijn voor de mens in het verleden.

Figuur 14: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

In het onderzoeksgebied zijn op de bodemgebruikskaart gebouwen en verhardingen te bemerken. Voor het overige wordt het onderzoeksgebied volgens de kaart ingenomen door gras, bomen en struiken (Figuur 15). Dit beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 7).

Figuur 15: Bodemgebruikskartaal met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

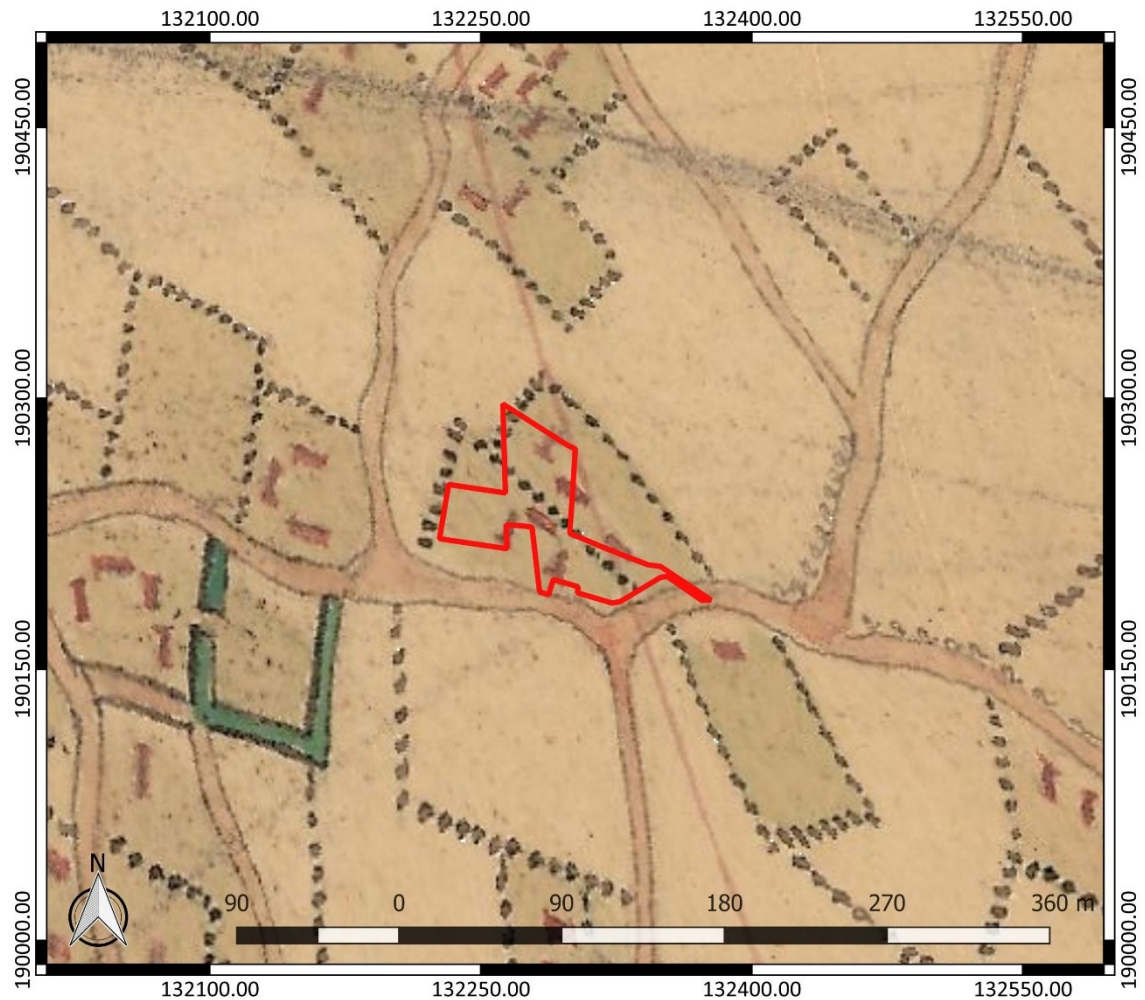
2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

De oude naam van Dendermonde, “Tenerae Monda” zou een verwijzing zijn naar de ligging van de stad aan de twee ‘moederrivieren’, de Schelde en de Dender. De naam van de stad werd in 1087 voor het eerst vermeld. De stad groeide vanuit twee kernen, een op de rechteroever van de Dender en een op de linkeroever, waar de burcht van Dendermonde gelegen was. De burcht, die mogelijk uit de 10de eeuw dateert, bevond zich op een eiland dat in het oosten afgebakend werd door de Dender en in het westen en het noorden door de Vis- of Borchtracht. Ten westen van deze burcht was een voorhof gelegen, op de plaats van de latere Grote Markt. Een brug over de Dender vormde de verbinding tussen de twee kernen. In de 11de eeuw liet de heer van Dendermonde op de rechteroever de romaanse Onze-Lieve-Vrouwekerk oprichten. Deze werd in de 13de eeuw herbouwd in gotische stijl.

Uit de late 12de eeuw dateert de vroegste gekende vermelding van de eerste stadsomwalling. Dendermonde ontwikkelde zich tot een belangrijke laken- en vestingstad en kreeg in 1233 stadsrechten. De stad kwam daarna in het bezit van de graven van Vlaanderen en vervolgens in dat van de hertogen van Bourgondië. In de 13de eeuw kwam er een nieuwe stadsomwalling. Van de 16de tot de 19de eeuw kende Dendermonde woelige tijden met de plundering en inname door Spaanse troepen en afwisselend bewind van de Fransen, Oostenrijkers en Hollanders. Vervolgens brak er een periode van economische en culturele bloei aan. Deze voorspoedige tijd werd tijdens de Eerste Wereldoorlog doorbroken door de opmars van het Duitse leger en de vernielingen die daar mee gepaard gingen.⁷

⁷ Toerisme Dendermonde, <http://www.toerismedendermonde.be/product/760/voorstelling-van-dendermonde>; INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: Historische stadskern van Dendermonde [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140019> (geraadpleegd op 14 juli 2026).

Op de Villaretkaart, genoemd naar Jean Villaret, ingenieur-geograaf bij het Franse hof en één van de makers (1745-1748), bevindt het onderzoeksgebied zich reeds ten noorden van een historische weg, vermoedelijk de voorloper van de huidige Pastoor Claeystraat (Figuur 16). Binnen het onderzoeksgebied vinden we de aanduiding van historische bebouwing. Ook in de omgeving komt verspreid historische bebouwing voor. Ten westen zien we ook een site met walgracht.

Figuur 16: Villaretkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), is opnieuw te zien dat het onderzoeksgebied bebouwd is (Figuur 17). Volgens de kaart zijn twee, of mogelijk drie, bouwvolumes binnen het onderzoeksgebied te zien. De rest van het terrein is in gebruik als akkerland. In het zuiden grenst het terrein opnieuw aan een historische weg.

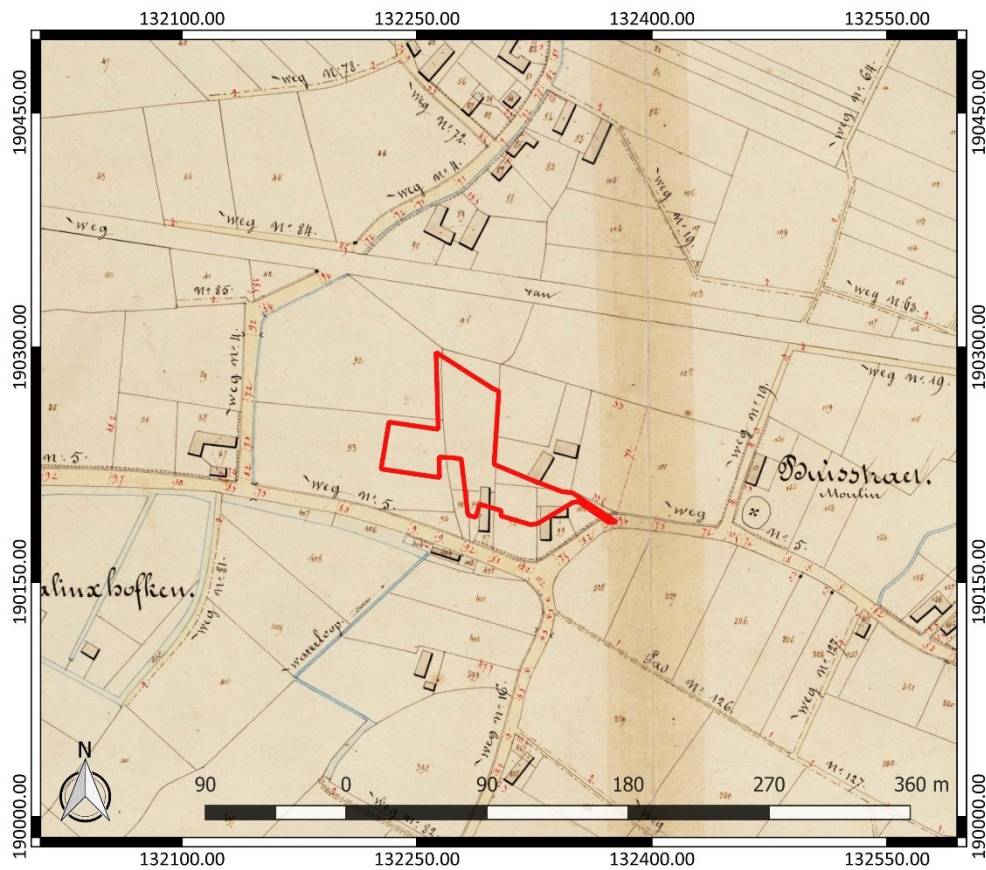
Figuur 17: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Atlas der Buurtwegen (1841) is opnieuw bebouwing te zien binnen het onderzoeksgebied. Het gaat opnieuw om (delen van) twee bouwvolumes, mogelijk dezelfde als op de voorgaande kaart. Vermoedelijk was de rest van het terrein nog steeds in gebruik als akkerland (Figuur 18). Even ten noorden van het onderzoeksgebied zien we dat een spoorweg aangelegd is en ten oosten van het onderzoeksgebied zien we nu ook de aanduiding van een molen.

De Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van P.C. Popp (1842-1879) geeft een gelijkaardig beeld als de Atlas der Buurtwegen weer, maar op deze kaart is het oostelijke bouwvolume ondertussen verdwenen.

Een luchtfoto uit 1971 (Figuur 20) toont ons dat het terrein nu grotendeels onbebouwd is. Er is enkel een klein gebouw in het zuidoosten van het terrein te zien. De rest van het terrein is begroeid met gras en bomen. Net ten noorden van het onderzoeksgebied zien we dat een nieuwe spoorweg aangelegd is. Het terrein behoorde tot een burgerhuis met stallen net ten zuidoosten van het onderzoeksgebied. De woning zou opgetrokken zijn in 1886 door een veehandelaar. De stallen gaan mogelijk al terug op een ouder huis uit 1847, dat gebouwd werd door een klompenmaker. Een vierkant tuinpaviljoen werd gebouwd in 1880.⁸

⁸ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: Burgerhuis [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/48792> (geraadpleegd op 14 juli 2026).

Figuur 18: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 19: Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van Popp met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

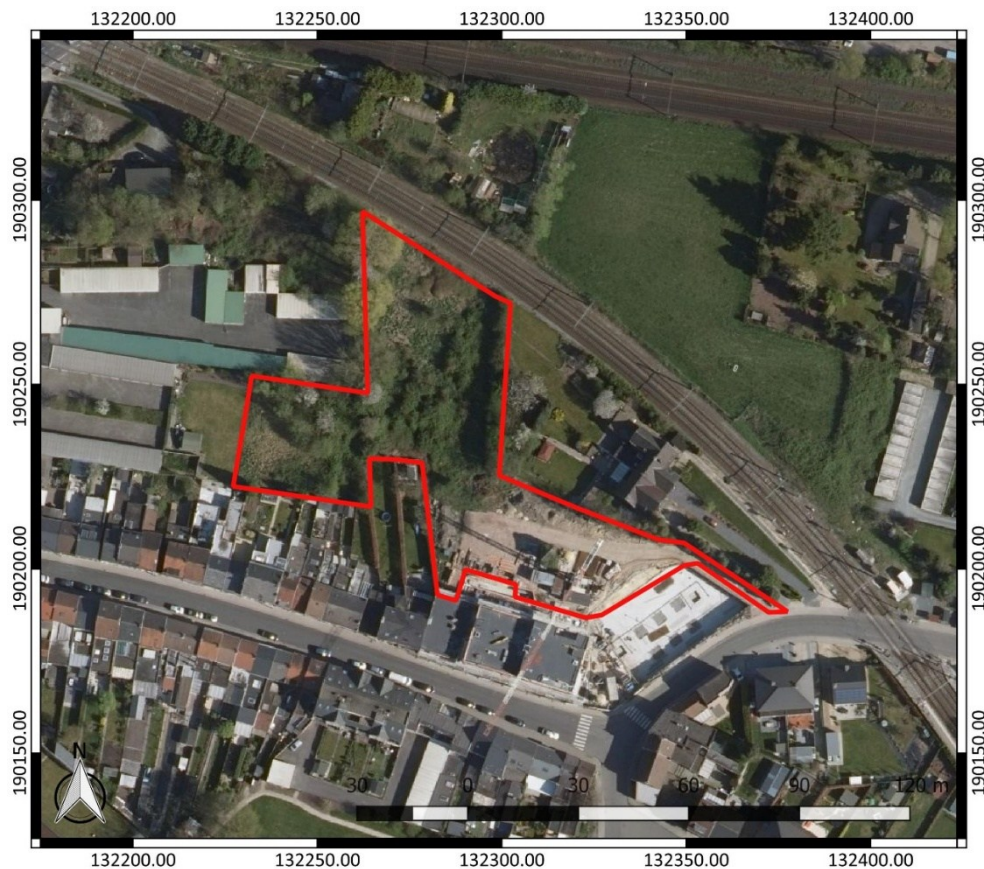
Figuur 20: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 21: Luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 22: Vierkant tuinpaviljoen (Beeldbank Onroerend Erfgoed, Duchêne Helena (2000), ID 126491)

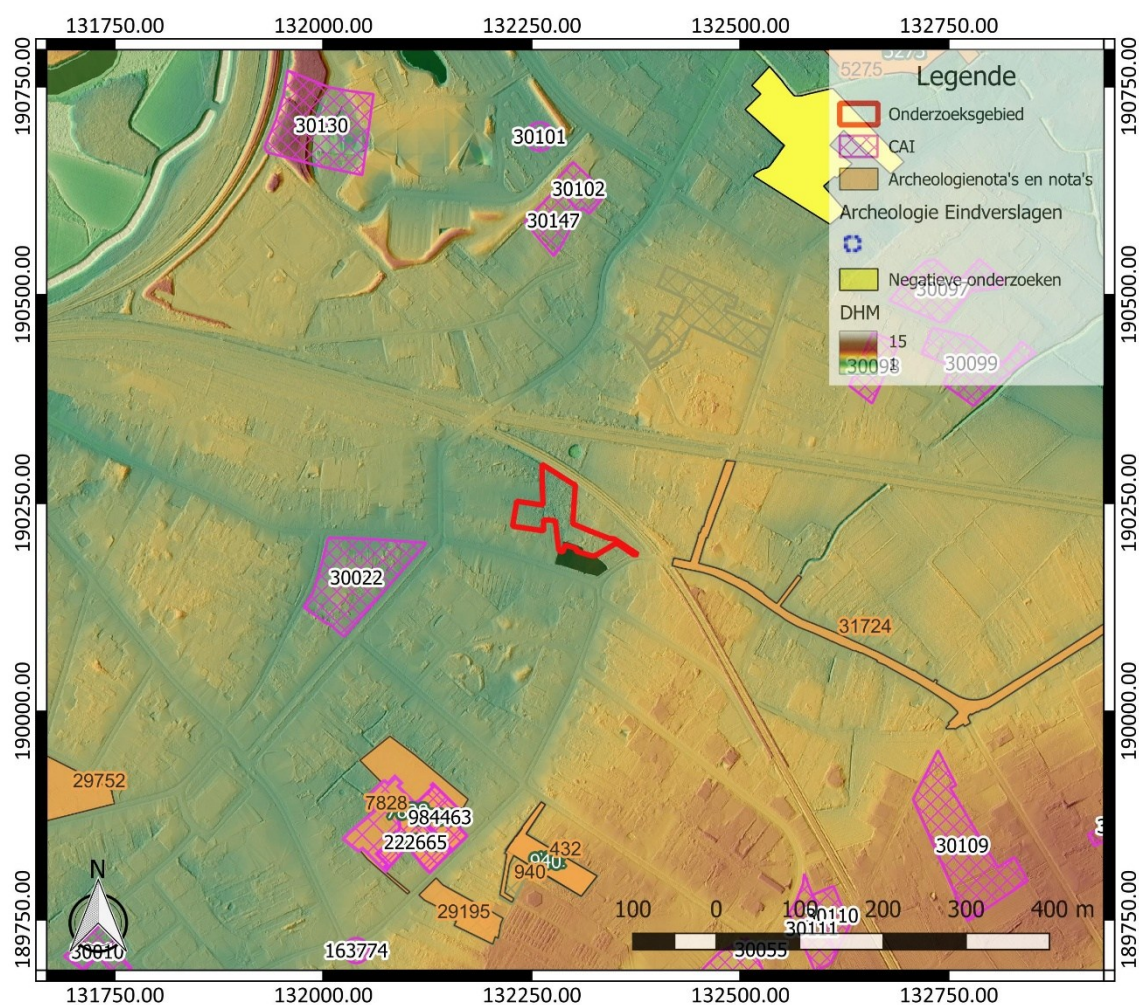
Figuur 23: Luchtfoto uit 2015 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Een luchtfoto uit 1979-1990 (Figuur 21) geeft aan dat er inmiddels geen bebouwing meer aanwezig is ter hoogte van het onderzoeksgebied. Het terrein is nog steeds begroeid met gras en bomen.

Vanaf een luchtfoto uit 2014 zien we dat de bebouwing ten zuiden van het onderzoeksgebied aangelegd wordt. Op een luchtfoto uit 2015 zien we dat een deel van het onderzoeksgebied daarbij ingericht is als werfzone. Vanaf een luchtfoto uit 2017 zien we de huidige situatie. Dit beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 7).

2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt een aantal locaties in de omgeving van het onderzoeksgebied waar archeologische resten gekend zijn (Figuur 24). De in de nabijheid gelegen archeologische waarden en de locaties met een gelijkaardige landschappelijke ligging worden besproken. Ze zijn het relevantste om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten.

Figuur 24: Overzichtskartaal Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://geo.onroerendergoed.be/>), weergegeven op het DTM 1 m en Hillshade DHM 5 m

Ten westen van het onderzoeksgebied vinden we de aanduiding van een middeleeuwse site met walgracht (CAI ID 30022).⁹ Archeologienota ID 31724, ten oosten van het onderzoeksgebied,

⁹ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: SGD 17-walgrachtsite [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/30022> (geraadpleegd op 15 juli 2026).

adviseerde dat er terreinonderzoek nodig was in het kader van de geplande werken.¹⁰ Een verslag daarvan is nog niet te vinden.

Ook archeologienota ID 32635, ten noorden van het onderzoeksgebied, adviseerde dat er terreinonderzoek nodig was in het kader van de geplande werken.¹¹ Ook hier is nog geen verslag beschikbaar van het verdere vooronderzoek.

Nog ten noorden is sprake van vondstmateriaal uit de volle middeleeuwen (CAI ID 30147)¹² en uit de steentijd en de late middeleeuwen (CAI ID 30101 en 30102).¹³ Ter hoogte van CAI ID 30130 zijn vondsten uit de steentijd en uit de volle middeleeuwen aangetroffen.¹⁴

Ook verder naar het oosten toe is sprake van vondstmateriaal uit de steentijd en uit de middeleeuwen (CAI ID 30097, 30098 en 30099).¹⁵

Onderzoek ten zuiden van het onderzoeksgebied gaf aan dat het terrein ter hoogte van CAI ID 984463 te sterk verstoord is om nog relevante archeologische resten aan te kunnen treffen.¹⁶ Ter hoogte van CAI ID 222665 werden evenmin relevante archeologische resten gevonden.¹⁷

Ter hoogte van CAI ID 163774 vinden we de Sint-Jozefkapel, die minstens teruggaat tot de 18de eeuw.¹⁸ Archeologienota ID 29195 adviseerde dat er terreinonderzoek nodig was in het kader van de geplande werken, maar een verslag daarvan is nog niet te vinden.¹⁹ Hetzelfde geldt voor archeologienota ID 432,²⁰ 940²¹ en 36286.²²

Verder naar het oosten toe is opnieuw sprake van vondsten uit de steentijd en de middeleeuwen (CAI ID 30109, 30110 en 30111).²³

¹⁰ <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/31724>

¹¹ <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/32635>

¹² INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: SGD 82 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/30147> (geraadpleegd op 15 juli 2026).

¹³ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: SGD 52 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/30101> (geraadpleegd op 15 juli 2026); INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: SGD 53 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/30102> (geraadpleegd op 15 juli 2026).

¹⁴ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: SGD 81 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/30130> (geraadpleegd op 15 juli 2026).

¹⁵ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: SGD 48 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/30097> (geraadpleegd op 15 juli 2026); INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: SGD 49 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/30098> (geraadpleegd op 15 juli 2026); INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: SGD 50 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/30099> (geraadpleegd op 15 juli 2026).

¹⁶ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: Koning Albertstraat 45 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/984463> (geraadpleegd op 15 juli 2026).

¹⁷ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: Koning Alberstraat 45 fase 1 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/222665> (geraadpleegd op 15 juli 2026).

¹⁸ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: Sint-Jozefkapel [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/163774> (geraadpleegd op 15 juli 2026).

¹⁹ <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/29195>

²⁰ <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/432>

²¹ <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/940>

²² <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/36286>

²³ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: SGD 60 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/30109> (geraadpleegd op 15 juli 2026); INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: SGD 61 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/30110> (geraadpleegd op 15 juli 2026); INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026: SGD 62 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/30111> (geraadpleegd op 15 juli 2026).

Andere gekende archeologische waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich al op vrij grote afstand ten opzichte van het onderzoeksgebied of kennen een verschillende landschappelijke ligging. Ze zijn weinig relevant om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten. Daarom worden ze hier niet nader toegelicht.

2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein? Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Het onderzoeksgebied is gesitueerd in een laaggelegen gebied, maar bevindt zich wel in de buurt van een waterloop en in de buurt van de overgang van een matig droge naar een matig natte bodem, wat aantrekkelijk geweest kan zijn voor de mens in het verleden.

Dat de regio archeologisch potentieel kent, blijkt uit de verschillende reeds gekende archeologische waarden in de omgeving. Die dateren uit de steentijd, de middeleeuwen en de nieuwe tijd.

Historische kaarten tonen ons dat er reeds in de 18de eeuw sprake was van historische bebouwing binnen het onderzoeksgebied. In de 20ste eeuw blijkt de historische bebouwing gesloopt. Er is dan nog sprake van beperkte bebouwing, maar het terrein is vanaf dan grotendeels onbebouwd. In de 21ste eeuw werd het zuiden van het onderzoeksgebied gebruikt als werfzone voor de oprichting van de bebouwing ten zuiden van het onderzoeksgebied. Het is mogelijk dat de bovenzijde van het bodemarchief daarbij aangetast is.

Wat is de impact van de geplande werken?

Binnen het onderzoeksgebied worden bodemingrepen gepland in een zone van ca. 3521 m². De voornaamste werken omvatten de oprichting van nieuwe bebouwing met bijhorende omgevingsaanleg. De verstoringsdiepte van de verschillende geplande bodemingrepen varieert gemiddeld genomen tussen ca. 40 cm en 1,20 m. Plaatselijk loopt de verstoringsdiepte sterker op, tot ca. 3,20 m. De precieze verstoringsdiepte ligt ook nog niet voor alle geplande bodemingrepen vast. Dit doet besluiten dat binnen de zone van ca. 4780 m² waar bodemingrepen gepland worden, het bodemarchief mogelijk bedreigd wordt.

2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Het uitgevoerde bureauonderzoek geeft aan dat het onderzoeksgebied mogelijk archeologisch potentieel kent. Deze inschatting is gebaseerd op de gunstige landschappelijke ligging van het terrein en op de verschillende reeds gekende archeologische waarden in de omgeving. Op basis daarvan is sprake van een globale verwachting naar het mogelijke voorkomen van resten uit de steentijd tot de nieuwe tijd. Het kan daarbij zowel gaan om sporensites als om artefactensites.

Op basis van de geraadpleegde historische kaarten is er verder ook sprake van een concrete verwachting naar mogelijke resten van historische bebouwing, die volgens kaartmateriaal zeker al in de 18de eeuw op het terrein aanwezig was.

Omtrent de bewaringstoestand van het bodemarchief bestaat onduidelijkheid. Het is mogelijk dat bij de sloop van de historische bebouwing op het terrein en bij de inrichting van het zuiden van het onderzoeksgebied als werfzone bodemingrepen hebben plaatsgevonden die het bodemarchief aangetast hebben.

Wel is duidelijk dat de geplande werken mogelijk een bedreiging voor het nog aanwezige bodemarchief vormen. Gezien het mogelijke archeologische potentieel van het terrein is daarom bijkomend archeologisch vooronderzoek nodig in een zone van ca. 3284 m² waar bodemingrepen gepland worden. De toegangsweg in het uiterste oosten van het onderzoeksgebied laten we buiten beschouwing omdat deze zone zo smal is dat verder vooronderzoek sterk bemoeilijkt wordt en omdat de toegangsweg in functie van veiligheid altijd vrij moet blijven. Dat geldt ook voor een kleine driehoekige uitsprong van de zone met bodemingrepen in het zuiden van het terrein.

Figuur 25: Aanduiding van de zone waar verder vooronderzoek nodig is, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

Voor het verdere vooronderzoek wegen we verschillende onderzoeksmethodes af. Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens over de chronologie van de eventueel gedetecteerde fenomenen kan opleveren. Het potentieel op kennisvermeerdering is voor deze onderzoekstechniek te beperkt.

Veldkartering is niet mogelijk binnen het onderzoeksgebied, omdat het volledige terrein verhard of begroeid is.

Landschappelijk bodemonderzoek is wel relevant om de bewaringstoestand van de bodem en het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites beter in te kunnen schatten. Afhankelijk van de bewaringstoestand van de bodem en het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites is mogelijk bijkomend onderzoek naar steentijd artefactensites nodig.

Tot slot dient ook een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden om na te gaan of binnen het onderzoeksgebied relevante archeologische sporen aanwezig zijn. Deze onderzoekstechniek biedt daarvoor voldoende ruimtelijk inzicht en is geschikt omdat een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht wordt.

3 Samenvatting

Naar aanleiding van plannen voor de oprichting van nieuwe bebouwing met bijhorende omgevingsaanleg diende een archeologienota opgesteld te worden. Uit het uitgevoerde bureauonderzoek blijkt dat het terrein mogelijk archeologisch potentieel kent. We houden globaal rekening met het mogelijke voorkomen van relevante archeologische resten uit de steentijd tot de nieuwe tijd.

Op basis van historische kaarten is er echter ook sprake van een concrete verwachting naar het mogelijke voorkomen van resten gerelateerd aan de historische bebouwing die hierop te zien is binnen het onderzoeksgebied.

Omtrent de bewaringstoestand van het bodemarchief bestaat momenteel onduidelijkheid. Wel is duidelijk dat de geplande werken een mogelijke bedreiging voor het nog aanwezige bodemarchief vormen. Gezien het mogelijke archeologische potentieel van het terrein is daarom bijkomend archeologisch onderzoek nodig in de zone waar bodemingrepen geplande worden.

4 Bibliografie

4.1 Publicaties

Bogemans, F., 1996: *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 23 Mechelen*, Brussel.

Louis, A., 1974: *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Dendermonde 57W*, Brussel.

4.2 Websites

Agatha (2026)
<https://agatha.arch.be/>

Cartesius (2026)
<https://www.cartesius.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2026)
<https://dov.vlaanderen.be/>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2026)
<https://geo.onroenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2026)
<https://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2026)
<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2026)
<https://www.onroenderfgoed.be/onderzoeksbalans-archeologie>

Toerisme Dendermonde (2026)
<http://www.toerismedendermonde.be>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

